

TEKNIIKAN SANASTOKESKUS ■ CENTRALEN FÖR TEKNISK TERMINOLOGI

TERMINFO

Yhdestoista vuosikerta • numero • 1 • 1991

Maalisanastoa

Nordterm-päivät
Suomessa

Telesanasto valmistui

VALTION PAINATUSKESKUS

Yhdestoista vuosikerta • numero 1 • 1991

Julkaisija: Tekniikan Sanastokeskus ry

Kustantaja: Valtion painatuskeskus

Toimituskunta:

Pia Kuusela-Opas, päätoimittaja

Olli Nykänen

Domna Repo

Tilaukset:

Valtion painatuskeskus, Lehtitilaukset

PL 516, 00101 Helsinki puh.

90-566 0404

Tilauhinnat vuonna 1991

Kestotilaus 80 mk,

vuoden määräaikainen tilaus 90 mk.

Irtonumero 23 mk.

Ilmestyy 4 kertaa vuodessa.

Vuonna 1991 Valtion painatuskeskuksen

aikakauslehtien irtonumeroita myyvät:

Valtikka-kirjakaupat Helsingissä:

Annankatu 44 ja Eteläesplanadi 4

Valtikka-myyntipisteet:

Akateeminen Kirjakauppa

(Tampere, Oulu, Lappeenranta),

Suomalainen Kirjakauppa

Jyväskylä ja Kuopio,

Turun Kansallinen Kirjakauppa

Tilaaajarekisterin tietoja voidaan käyttää suoramarkkinoinnissa.

Sisällys

Maalisanastoa	3
LARI KAUPPINEN	
TERMIPALVELUSTA POIMITTUA	7
KIRJAUUTUUKSIA	9
Pohjoismaiset Nordterm-päivät	
Suomessa 25.-27.4.1991	10
Sanastokortisto tietokoneelle	12
Telesanasto valmistui	13
Etättyö, teletyö vai lähityö?	17
SAMMANDRAG	18

Maalisanastoa

LARI KAUPPINEN

Terminifon numerossa 1990:3 kerroimme sillankorjausohjeiden (SILKO) tekemisestä sanastoprojektina. Puheena ollut ohje Polymeerit sillankorjauksessa on nyt valmistunut ja tarjoamme lukijoillemme jonkin verran muokattuja otteita sen maaleja käsittelevästä osasta minisanastona.

Maalit voidaan jakaa maalityyppeihin hyvin eri perustein. Tässä minisanastossa on käytetty vain kolmea jakopuustetta:

– Kalvonmuodostumistavan mukaan maalit on jaettu fysikaalisesti kuivuviin ja kemiallisesti kuivuviin maaleihin. Kemiallisesti kuivuvat maalit on jaettu edelleen yksi- ja monikomponenttimaaleihin. Monikomponenttimaaleista käytetään usein myös nimitystä *reaktiomaalit*, joka on kuitenkin harhaanjohtava, sillä myös yksikomponenttimaaleissa tapahtuu kemiallinen reaktio - joko ilman kosteuden kanssa (kosteuskovettuvat maalit) tai ilman hapen kanssa (hapettumalla kovettuvat maalit); sekaannusta lisää se, että reaktiomaaleilla joskus tarkoitetaan kaikkia kemiallisesti kuivuvia maaleja, siis myös yksikomponenttimaaleja.

– Toiseksi kovettumiseen tarvittavan lämpötilan mukaan maalit on jaettu ilmakeivuviin maaleihin ja polttomaaleihin.

– Kolmanneksi maalausjärjestyksen mukaan maalit on jaettu pohjamaaleihin, välimaaleihin ja pintamaaleihin. Näiden kolmen maalin kovettuneista maalikalvoista muodostuu ns. maaliyhdistelmä, joka yhdessä pinnan esikäsitelyn kanssa muodostaa maalausjärjestelmän. Maaliyhdistelmän ja maalausjärjestelmän vastineet ovat hieman ongelmallisia: joissakin lähteissä käytetään tässä minisanastossa maalausjärjestelmän vastineiksi merkittyjä termejä myös maaliyhdistelmän vastineina.

Käytettyjen jaottelutapojen lisäksi maalit voidaan jaotella myös esimerkiksi

– sideaineen mukaan (esim. alkydimaalit, lateksimaalit, epoksimaalit, kalkkimaalit)

– liuotteen tai ohenteen mukaan (esim. vesiohenteiset maalit, liuotteettomat maalit)

– pigmentin mukaan (esim. lyijymönjämäalit, sinkkipölymaalit)

– käyttökohteen mukaan (esim. automaalit, talomaalit, huonekalumaalit)

– levitystavan mukaan (esim. sivelymaalit, ruiskumaalit, upotusmaalit, elektroforeettiset maalit)

– maalausalustan mukaan (esim. puupintojen maalit, teräspintojen maalit, betonipintojen maalit)

– käyttötarkoituksen mukaan (esim. peittävät maalit, puunsuojamaalit, korroosionestomaalit)

– kovettuneen maalikalvon pinnan mukaan (esim. himmeät maalit, kuultomaalit).

maali

sv	färg, målningsfärg
en	paint
de	Farbe <i>f</i> , Anstrichsfarbe <i>f</i>

pintakäsittelyaine, joka muodostaa kovettuessaan alustaan tarttuvan, peittävän kalvon

Maali koostuu *sideaineesta*, *pigmenteistä* sekä *lisäaineista*.

lakka

sv	lack
en	lacquer, varnish
de	Lack <i>m</i> , Klarlack <i>m</i>

pintakäsittelyaine, joka muodostaa kovettuessaan alustaan tarttuvan, läpinäkyvän, kiiltävän tai himmeän kalvon

Lakka koostuu *sideaineesta* sekä *lisäaineista*.

pigmentti

sv	pigment
en	pigment
de	Pigment <i>n</i>

kiinteä, hienoksi jauhettu väriaine, jota käytetään antamaan väriä ja peittämään (väripigmentti) tai suojaamaan pintaa korroosiolta (korroosionestopigmentti)

sideaine

sv	bindemedel <i>n</i>
en	binder
de	Bindemittel <i>n</i>

yhtenäinen ainesosa, joka sitoo materiaalin erillisiä kiinteitä osia

Tavallisimpia *maalien* sideaineita ovat alkydit, lateksit, epoksit ja maaliöljyt. Ne sitovat *pigmentin* kovettavaksi kalvoksi, joka tarttuu maalaus-alustaan.

lisäaine

sv	tillsatsmedel <i>n</i>
en	additive
de	Additiv <i>n</i> , Hilfsmittel <i>n</i> , Zusatzmittel <i>n</i>

fysikaalisesti tai kemiallisesti aineen ominaisuuksiin vaikuttava ainesosa, joka ei ole aineen perusominaisuuksien kannalta välttämätön

Maalien lisäaineita ovat mm. *liuote*, *ohenne*, *kovete* ja kuivike eli sikkatiivi.

liuote

sv	lösningsmedel <i>n</i>
en	solvent
de	Lösemittel <i>n</i>

nestettä, joka pystyy liuottamaan toista ainetta

Tavallisimpia *maalien* liuotteita ovat lakkabensiini, tolueni ja ksyleeni.

ohenne; mieluummin kuin: ohennin

sv	förtunning, förtunningsmedel <i>n</i>
en	thinner, reducer
de	Verdünnungsmittel <i>n</i> , Verdünner <i>m</i>

lisäaine, jota käytetään vähentämään materiaalin viskositeettia

Tavallisimpia *maalien* ohenteita ovat lakkabensiini, teollisuusbensiini, aromaattiset hiilivedyt, alkoholit, ketonit, esterit, eetterit ja glykolit sekä tärpähti.

kovete; mieluummin kuin: kovetin; ei: kovettaja

sv	härdare; ei: härdningsmedel <i>n</i>
en	hardener, curing agent
de	Härter <i>m</i> , Härtungsmittel <i>n</i>

lisäaine, joka edistää tai ohjaa kovettumisreaktiota

fysikaalisesti kuivuva maali

sv fysikaliskt torkande färg
en physically drying paint
de

maali, joka kovettuu *liuotteen* haihtuessa

Fysikaalisesti kuivuva maali liukenee kovettuaankin uudelleen *liuotteeseensa* ja pehmenee lämmössä.

kemiallisesti kuivuva maali; mieluummin kuin: reaktiomaali

sv
en
de

maali, joka kovettuu kemiallisessa reaktiossa *sideaineen* verkkoutuessa

Kemiallisesti kuivuva maali ei kovettuaan liukene uudestaan *liuotteisiin* eikä pehmene lämmössä. Kemiallisesti kuivuvat maalit jaetaan *yksikomponenttimaaleihin* ja *monikomponenttimaaleihin*.

yksikomponenttimaali

sv enkomponentfärg
en one-pack paint, one-can paint, one-component coating
de Einkomponentfarbe *f*

kemiallisesti kuivuva maali, joka kovettuu *sideaineen* reagoidessa ilman kanssa

Yksikomponenttimaaleissa ei tarvita *kovetetta*. Ne jaetaan *kosteuskovettuviin* ja *hapettumalla kovettuviin maaleihin*.

kosteuskovettuva maali

sv fukthärdande färg
en moisture curing paint
de feuchtigkeitshärtende Farbe *f*

yksikomponenttimaali, joka kovettuu *sideaineen* reagoidessa ilman kosteuden kanssa

hapettumalla kovettuva maali

sv oxidativt torkande färg
en oxidatively drying paint
de

yksikomponenttimaali, joka kovettuu *sideaineen* reagoidessa ilman hapen kanssa

monikomponenttimaali; ei: reaktiomaali

sv flerkomponentfärg
en multi-pack coating
de Mehrkomponentenfarbe *f*

kemiallisesti kovettuva maali, joka kovettuu *sideaineen* reagoidessa *kovetteen* kanssa

Monikomponenttimaalin *kovete* toimitetaan erillisessä pakkauksessa ja sekoitetaan muihin *maalin* osiin vasta juuri ennen levitystä. Yleensä monikomponenttimaali on kaksikomponenttinen, mutta se voi olla kolmikomponenttinenkin.

ilmakuivuva maali

sv lufttorkande färg
en air drying paint
de lufttrockende Farbe *f*

maali, joka kovettuu huoneenlämmössä

polttomaali

sv ugnslackfärg, brännlackfärg
en stoving enamel
enUS baking enamel
de Einbrennlackfarbe *f*, ofentrocknender Lackfarbe *f*

maali, joka vaatii kovettuaakseen korkean lämpötilan

Polttomaalit kovetetaan polttouunissa 120 - 200 °C:n lämpötilassa, poltto aika vaihtelee välillä yhdestä minuutista yhteen tuntiin.

maaliyhdistelmä

sv
en
de

pohjamaalin, välimaaalin ja pintamaalin
kovettunut maalikalvo

maalausjärjestelmä

sv ~målningsystem *n*
en ~painting system, ~paint system
de ~Anstrichsystem *n*, ~Anstrichauf-
bau *m*

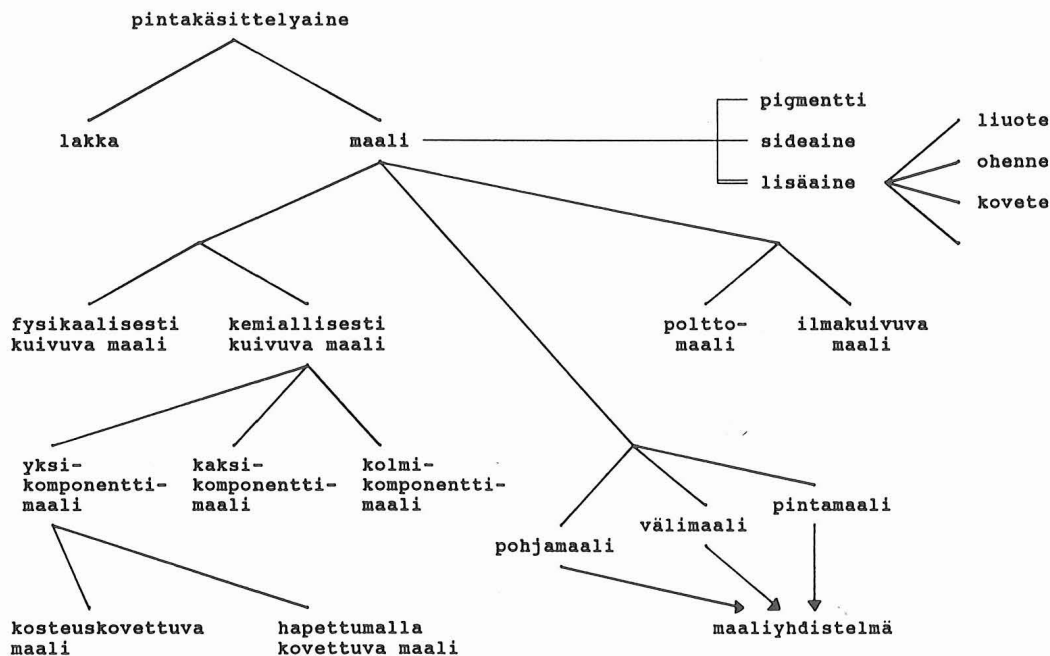
esikäsiteltylle pinnalle levitetty *maaliyh-*
distelmä

pinnan esikäsitely

sv ~förbehandling
en surface preparation
de ~Vorbehandlung *f*

pinnalle ennen pintakäsittelyä tehtävät
toimet

Pinnan esikäsitely sisältää pinnan
puhdistuksen sekä toimia, jotka suo-
jaavat puhdistettua pintaa tai edistä-
vät pintakäsittelyaineen, esim. *maa-*
lin, tarttuvuutta ja kestävyyttä.

TERMIPALVELUSTA POIMITTUA

Diopteri, dioptri ja dioptria

Mitä eroa on diopterilla, dioptrilla ja dioptrialla? Diopteri on mittauskojeen tai asean tähtäyslaite. Sen sijaan dioptria on SI-järjestelmään kuuluva linssin taittokyvyn mittayksikkö: linssin taittokyky dioptrioina on sen metreinä ilmaistun polttovälin käänteisarvo eli $D = 1m/f$, jossa f on linssin polttoväli. Aiemmin tätä mittayksikköä on kutsuttu myös *dioptriiksi*.

Mittauskoje ja mittayksikkö ovat kuitenkin päässeet pahasti sekaantumaan ja monissa tietosanakirjoissakin mittayksikön nimenä on *diopteri*. Yhtenä syynä tähän lienee se, että englannissa sekä kojeella että yksiköllä on sama nimitys: *dioptr*. Suomessa nämä kaksi käsitettä on kuitenkin syytä pitää erillään.

dioptria; mieluummin kuin: dioptri

sv	dioptri
en	dioptr; myös: dioptré, dioptrie, dioptric, dioptry
de	Dioptrie <i>f</i>
fr	dioptrie <i>f</i>

diopteri

sv	dioptr
en	dioptr; myös: direct vision view finder, sight vane, slot and window sights
de	Dioptr <i>m</i> ; myös: Durchsichtssucher <i>m</i> , Sehspalte <i>f</i> , Visierinstrument <i>n</i>
fr	dioptré <i>m</i> ; myös: pinnule <i>f</i> , viseur <i>m</i> à vision directe

Harmaatuonti

Harmaatuonnissa ns. merkkitarvotteita tuodaan maahan valtuutetun maahan-tuojan ohitse. Muissa Euroopan kielissä ei ainakaan TSK:n käytössä olevien lähteiden mukaan kuitenkaan tällainen tuonti ole sen kummemmin minkään väristä, vaan vastineet lähtevät ajatuksesta, että tavaroita tuodaan maahan jonkinlaista rinnakkaisväylää pitkin; myös suomessa näkyy silloin tällöin käytettävän termiä *rinnakkaistuonti*.

harmaatuonti; myös: rinnakkaistuonti

sv	parallelimport
en	parallel import
de	Parallelimport <i>m</i>
fr	importation <i>f</i> parallèle

Langinpunonta

Erään kysyjän tekstissä kerrottiin, että maansiirtokoneen vaijereissa oli osassa ristiinpunonta, osassa langinpunonta. Edellinen termi oli kysyjälle kuta kuinkin selvä, mutta jälkimmäinen oli jäänyt epäselväksi. Standardien avulla vastaus löytyi: kun ristiinpunonnassa vaijerin langat on punottu toiseen suuntaan kuin langan säikeet (eli jos lanka on tehty punomalla säikeet oikeakätisesti, langat punotaan vaijeriksi punomalla vasenkätisesti), langinpunonnassa langat on punottu vaijeriksi samansuuntaisesti kuin säikeet langaksi. Standardit antoivat punontatavoille myös englanninkieliset nimitykset: ristiinpunonta on *ordinary lay*, langinpunonta *Langs lay*. Langinpunonnan englanninkielinen vastine tuntuisi viittaavan siihen, että menetelmän takana on siis joku herra, rouva tai mikseipä vaikka neiti Lang.

Pysäköintikiekko

Viime vuoden loppupuolella otettiin Helsingissä käyttöön pysäköintikiekko eli kiekko, joka asetetaan auton tuulilasin sisäpuolelle ja joka osoittaa pysäköinti-paikalle saapumisajan ja siten myös ajan, jolloin rajalliseksi ajaksi sallittu pysäköinti loppuu. Ruotsissa, jossa samantyyppistä järjestelmää on eräissä kunnissa käytetty jo pitkään, pysäköintikiekko on nimeltään *parkeringssskiva* tai lyhyemmin *P-skiva*. Mitään syytä poiketa ruotsalaisesta nimityksestä ei varmaan ole suomenruotsissakaan.

Suojauskemikaalit

Toinen lain mukanaan tuoma termi on toissa vuonna voimaan astuneessa kemikaalilaissa (744/89) esiintyvä *suojauskemikaali*. Suojauskemikaaleja on kahdenlaisia: puunsuojakemikaaleja ja limantorjuntakemikaaleja. Edellisiä käytetään puutavaran käsittelyssä suojaamaan puuta haitallisten eliöiden aiheuttamalta pilaantumiselta tai tuholta, jälkimmäisiä taas jäähdytys- ja kiertovesijärjestelmissä ehkäisemään haitallisten pieneliöiden kasvun aiheuttamaa limoitumista ja tukkeutumista tai selluloosamassan ja puupitoisen massan suojaamiseen haitallisten eliöiden aiheuttamalta pilaantumiselta ja tuholta. Näiden kolmen termin ruotsin- ja englanninkieliset vastineet ovat:

suojauskemikaali

sv skyddskemikalie
en protective chemical

puunsuojakemikaali

sv träskyddskemikalie
en wood protecting chemical

limantorjuntakemikaali

sv slämbekämpningskemikalie
en slime controlling chemical

TERMINFO 1/91

Piirakkaa ja homejuustoa

Yksi yleisimpiä tilastollisen esityksen muotoja on kaavio, jossa ympyrä on jaettu erikokoisiin sektoreihin. Englanninkielisille kaaviosta näyttää tulevan mieleen piirakka, sillä englanniksi kaavion yleisin nimitys on *pie chart*, ranskalaisilla ajatus vie sitä vastoin homejuustoon, sillä ranskaksi sille on annettu lempinimi *camembert*. Englanninkieliset grafiikka- ja laskentaohjelmat ovat ohjanneet useiden suomalaistenkin ajatukset piirakkaan niin lujasti, että he kutsuvat kaaviota asiatekstissäänkin *piirakkakaavioksi* tai yksinkertaisesti vain *piirakaksi*. Samoin ruotsinkielisessä tekstissä näkee nimityksiä *tårta* ja *paj*. Ei ole kuitenkaan syytä hylätä kaavion hyviä suomenkielisiä nimityksiä *sektoridiagrammi* ja *ympyräkaavio*, eikä ruotsinkielisiä *cirkeldiagram* ja *sektordiagram*.

sektoridiagrammi, ympyrädiagrammi, ympyräkaavio; puhekielessä myös: piirakkakaavio, piirakka

sv cirkeldiagram, sektordiagram;
puhekielessä myös: tårta, paj
en pie chart, circular chart, pie diagram
de Kreisdiagramm *n*
fr graphique *m* à secteurs, graphique *m* de surface, diagramme *m* circulaire, camembert *m*

Kansalaistaajuus?

Soittajalle oli tullut eteen englanninkielisessä radioliikennettä käsittelevässä tekstissä lyhenne *CB*. Sanastoistamme löytyi tieto, että lyhenteen takana ovat sanat *citizen's band* ja kyseessä on aaltoalue 27 MHz:n molemmin puolin, jota käytetään tavallisten kansalaisten viestintään. Ranskaksi sama käsite on *bande canal banalisée* tai lyhyemmin *bande banalisée* ja saksaksi *Bürgerband*. Niin aaltoalueen hertsiluvut kuin sen käyttötarkoituksin vahvistivat kysyjän arveluita siitä, että kyseessä on *lyhytaalto-* eli *LA-radiopuhelinliikenne*.

KIRJAUUTUUKSIA

Vuodenvaihteessa rakennusalan kokoelmamme karttuivat kahdella sanakirjalla: ruotsalaisten tekemällä ruotsalais-englantilaisella sekä neuvostoliittolaisten tekemällä 12-kielisellä sanakirjalla. Vaikkei kummassakaan ole suomea mukana, näistä sanakirjoista on apua myös suomalaisille. Siksi esittelemmekin molemmat lyhyesti lukijoillemme.

Svensk-engelsk byggordbok (TNC 91)

Tekniska nomenklaturcentralen on vuosien varrella tehnyt lukuisia rakennusalan sanastoja, joista varsinkin toissa vuonna ilmestynyt *Plan- och byggtimer* (TNC 89) on löytänyt tiensä myös suomalaisten rakennusalan ammattilaisten käsiin. Nyt TNC on poiminut 12 000 rakennusalan ja sen lähialojen termiä 17 aiemmin ilmestyneestä sanastostaan, kymmenkunnasta SIS-standardista sekä muutamasta muusta lähteestä ja koonnut ne englanninkielisine vastineineen sanakirjaksi *Svensk-engelsk byggordbok* (TNC 91).

Sanakirja on tarkoitettu ensisijaisesti apuneuvoksi niille, jotka kääntävät ruotsinkielisiä rakennusalan tekstejä englanniksi, mutta siitä on suurta hyötyä myös kaikille suomenkielisille rakennusalan termien kanssa tekemisissä oleville, sillä termien lähdemerkintöjen avulla pääsee käsiksi TNC:n sanastoihin ja SIS-standardeihin, joista löytää määritelmät ja joskus jopa suomenkieliset vastineetkin sanakirjan termeille. Kirjan hinta Ruotsissa on 350 kruunua ilman liikevaihtoveroa.

Dictionary of building terms

Vuonna 1986 ilmestynyt 12-kielinen *Terminologicheskij slovar' po stroitel'stvu na 12 jazykah* (*Dictionary of Building terms*) sisältää 5 300 venäjänkielistä rakennusalan termiä määritelmineen sekä vastineet 11 kielellä: bulgariaksi, tsekiksi, saksaksi, unkariksi, mongoliksi, puolaksi, romaniaksi, serbokroaatiksi, espanjaksi, englanniksi ja ranskaksi. Tämän lähes 900-sivuisen kirjan hinta oli Neuvostoliitossa sen ilmestyessä (kirjaan painetun ohjehinnan mukaan) 11 ruplaa ja 90 kopeekkaa. Näytteeksi sanakirjasta otettakoon sanan *zdanije* 'rakennus' vastineet (venäjän-, bulgarian- ja mongolinkieliset vastineet translitteroitu SFS 4900 mukaisesti, kielten tunnuksina käytetty ISO 639 -standardin mukaisia tunnuksia, venäjänkielinen määritelmä jätetty pois)

ru	zdanije
bg	sgrada
cs	budova
de	Gebäude
hu	épület, ház
mn	barilga
pl	budynek
ro	cladire
sh	zgrada
es	edificio, edificación
en	building
fr	bâtiment, immeuble.

Pohjoismaiset Nordterm-päivät Suomessa 25.-27.4.1991

Huhtikuussa Tekniikan Sanastokeskus järjestää yhdessä Nordterm-yhteistyöjärjestön kanssa terminologian Nordterm-päivät Espoon Kaupunkiopistolla. Päivät koostuvat Nordterm-kokouksista ja terminologiasymposiumista.

Nordterm-kokoukset 25.4.

Nordtermin johtoryhmä ja eri työryhmät kokoontuvat torstaina 25.4. keskustelemaan pohjoismaisen terminologia-yhteistyön kehittämisestä. Kokoukset alkavat iltapäivällä ja ne ovat avoimet johtoryhmän ja työryhmien jäsenille.

Nordterm-symposiumi 26.-27.4.

Kaksipäiväisen kaikille avoimen terminologiasymposiumin aiheeksi on tänä vuonna valittu "*Behovet och nyttan av terminologiskt arbete på 90-talet belyst från olika vetenskapers synvinklar*". Päiville kutsutut terminologian, kielitieteen ja elinkeinoelämän asiantuntijat valottavat pääteemaa sekä tutkimuksen että käytännön sovellusten näkökulmista. Seuraavassa symposiumin ohjelma, johon saattaa vielä ennen huhtikuuta tulla joitakin muutoksia.

Ilmoittautumiset ja maksut

Nordterm-symposiumiin ilmoittaudutaan oheisella kaavakkeella, joka pyydetään palauttamaan Tekniikan Sanastokeskukseen 12.4.1991 mennessä.

Symposiumin osallistumismaksu on 250 mk ja se kattaa jaettavan materiaalin lisäksi perjantain päivällisen, lauantain lounaan ja iltapäiväkahvit. Osallistumismaksuja ei palauteta maaliskuun 25. päivän jälkeen. Lauantai-iltana symposiumin osanottajille järjestetään retki Hvitträskin museoon ja päivällinen ravintola Lagunassa Espoon Kuusiniemessä. Retken hinta on 350 mk.

Symposiumin ja retken osallistumismaksut tulee maksaa TSK:n tilille PSP Helsinki 1178 18-0 (tilisiirto merkittävällä tunnuksella NORDTERM-symposiumi 1991).

Tekniikan Sanastokeskus on etukäteen varannut huoneita Kaupunkiopistolta symposiumin osanottajia varten. Yhden hengen huoneen hinta on 390 mk/yö ja kahden hengen huoneen hinta 250 mk/henkilö/yö. Huonevarauksen varmistaa parhaiten ilmoittautumalla symposiumiin 25.3.1991 mennessä. Varauksia koskevat peruutukset ja muutokset tulee huhtikuun 12. päivän jälkeen osoittaa suoraan Kaupunkiopistolle.

Toivotamme kaikki terminologiasta kiinnostuneet tervetulleiksi pohjoismaisille Nordterm-päiville.

Nordterm-symposiumin ohjelma

Perjantai 26.4.1991

- 12.00–12.15 Nordterm-symposiumin avaus
- 12.15–12.45 **Kristján Arnason**, dosentti, Islannin kielilautakunnan puheenjohtaja
Terminologi og islandsk sprogpolitik
- 12.45–13.15 **Tuomo Ilomäki**, toimitusjohtaja, SESKO Suomen Sähköteknillinen Standardisoimisyhdistys
International standardization of terms and definitions in electrical engineering
- 13.15–13.45 **Anna-Lena Bucher**, terminologi, Tekniska nomenklaturcentralen, Ruotsi
Internationell standardisering och dess inverkan på nationell terminologi
- 13.45–14.15 Kahvi
- 14.15–15.15 **Fred Karlsson**, professori, Helsingin yliopiston yleisen kielitieteen laitos, tietokone-lingvistiikan yksikön johtaja
Automatisk analys av stora textmängder
- 15.15–16.00 **Pertti Nuutila**, suunnittelija, TELENOKIA OY:n Tekninen dokumentaatio
Compiling a lexical rule base for a machine translation system
- 16.00–16.15 Tauko

16.15–17.30 Lyhyitä raportteja uusista terminologisista tutkimuksista ja projekteista

19.00– Päivällinen Kaupunkiopistolla

Lauantai 27.4.1991

- 09.00–09.45 **Jari Perkiömäki**, tutkimusapulainen, Vaasan yliopisto
Funderingar kring datorstödd termsökning
- 09.45–10.30 **Nils Thomas Utsi**, projektijohtaja, Samisk databank, Norja
Samisk terminologiarbeid - hindringer og løsninger
- 10.30–11.15 **Krista Varantola**, englannin kielen apulaisprofessori, Tampereen yliopiston kääntäjänkoulutuslaitos
Ordbok - en bok där man inte hittar vad man letar efter?
- 11.15–12.30 Lounas
- 12.30–13.15 **Olli Nykänen**, terminologi, Tekniikan Sanastokeskus
Demonstration of a hypertermbank
- 13.15–14.00 **Kjell Westerberg**, terminologi, Tekniska nomenklaturcentralen, Ruotsi
EG-terminologi lagrad i en termbank - ett hjälpmedel i översättningsarbetet och en dokumentation av faktiskt språkbruk
- 14.00–14.30 Kahvi

- 14.30–15.15 **Peter Amundsen**, Commission of the European Communities, Translation Service, Luxemburg *Terminologiske aktiviteter i EC*
- 15.15–16.00 **Heribert Picht**, dosentti, Handelshøjskolen i København, Tanska
Loppuyhteenveto
- 17.00– Vierailu Hvitträskin museossa ja päivällinen ravintola Lagunassa Espoon Kuusiniemessä

TSK:n kevätkokous

Tekniikan Sanastokeskus ry:n sääntömääräinen vuosikokous pidetään Nordterm-päivien yhteydessä Espoon Kaupunkiopistolla perjantaina 26.4.1991 klo 9.00 alkaen. Kokoukseen ovat kaikki kiinnostuneet tervetulleita, äänioikeus on jäsenyhteisöjen valtuuttamilla edustajilla.

Kokouksessa käsitellään vuoden 1990 toimintakertomus ja tilinpäätös, vuoden 1992 alustava toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä vuoden 1992 jäsenmaksut.

Sanastokortisto tietokoneelle

Onko sinulla vielä sanastokortisto, johon olet kerännyt ajan kuluessa vastineita eri kielillä? Oletko kyllästynyt siihen, että kortistoa on vaikea käsitellä? Olisitko kiinnostunut oppimaan helpon tavan siirtää sanastokortistosi tiedostoksi omalle tietokoneellesi esim. WordPerfect-tekstinkäsittelyohjelmalla?

Mikäli kiinnostuneita ilmaantuu tarpeeksi, Tekniikan Sanastokeskus järjestää loppukeväästä kurssin, jossa opitaan tekemään WordPerfectillä tietokoneavusteinen 'sanastokortisto', josta ha-

kee helposti, jota voi muokata ja korjata vaivatta ja josta yksinkertaisin keinoin saa useanlaisia tulosteita, esimerkiksi aakkostettuja hakemistoja. Kurssilla saatavien tietojen perusteella voi itse suunnitella sovelluksia useille muillekin tekstinkäsittely- ja kortisto-ohjelmille.

Pyydämme kaikkia kiinnostuneita ottamaan pikapuoliin yhteyttä Tekniikan Sanastokeskukseen *Lari Kauppiseen*, puh. 7315 205, jotta kurssin ajankohdasta ja muista järjestelyistä voidaan sopia.

Telesanasto valmistui

Vuonna 1988 käynnistetty telesanasto-projekti päättyi aivan tämän vuoden alussa ja valmis sanasto tuli painosta helmikuun lopussa Puhelinlaitosten Liiton kustantamana. Telesanasto sisältää yli 250 määriteltyä käsitettä sekä viitisenkymmentä kaupallista nimeä ja pitkälti toistasataa lyhennettä. Määritelmät ja selitteet sekä lukijaa opastavat tekstit on käännetty myös ruotsiksi. Suomenkielisten termien vastineet on annettu ruotsiksi, englanniksi, saksaksi ja ranskaksi. Seuraavassa projektiryhmän sihteerinä toimineen terminologi *Olli Nykäsen* haastattelu.

Telesanaston tekeminen kesti kaksi ja puoli vuotta. Alun perin oli tarkoitus viedä projekti läpi puolessatoista vuodessa. Mikä viivästytti työtä näin kauan?

Suurin syy projektin aikataulun venymiseen oli se, että sanastoon päätettiin termi-inventaarion jälkeen ottaa mukaan noin kaksinkertainen määrä aineistoa verrattuna alkuperäissuunnitelmiin. 100-150 käsitteen sijasta valmiissa sanastossa on nyt yli 250 käsitettä ja niiden lisäksi liitteet telealan kaupallisista nimistä ja lyhenteistä. Työmäärä oli siksi suunniteltua suurempi.

Sisällön laajentaminen näytti projektin edetessä kuitenkin täysin tarpeelliselta, muutoin sanaston käsitevalikoima olisi jäänyt aivan liian pinnalliseksi. Nyt käytettävissä on koko telealan kattava tärkeimpien käsitteiden esittely, olkoonkin että eräät osa-alueet - mm. matkaviestintä - aivan selvästi tarvitsivat oman erillisen sanaston.

Telesanasto laadittiin projektityönä, jossa vastuu oli 11-henkisellä työryhmällä. Onnistuivatko työnjako ja projektin organisointi odotusten mukaan?

Projektin toteutustapa valittiin aikanaan TSK:n aiempien kokemusten perusteella ja valinta oli ilmeisesti aivan onnistunut. Työryhmän koko oli ehkä turhan suuri: 5-6 hengen ryhmä olisi todennäköisesti ollut paljon tehokkaampi ainakin kokonaistyöajassa laskettuna. Nyt tosin keskimääräinen läsnäolijoiden määrä oli 7-8 henkilöä, mikä lienee tehokkaan ryhmätyöskentelyn ylärajalla.

Kaikkiaan työt jakautuivat projektissa suunnitelmien mukaan: työryhmän asiantuntijajäsenet kantoivat vastuun määritelmien sisällöstä ja terminologi huolehti siitä, että asiat esitettiin terminologisesti oikein. Lisäksi terminologille kuului käsitesuhteiden analysointi ja aineiston muokkaaminen sen tulosten mukaiseksi. Työryhmä kokoontui yli 30 kertaa, minkä lisäksi eräät työryhmän jäsenet tekivät paljon töitä kokousten välillä: keräsivät lähdeaineistoa ja vastineita, selvittivät yksityiskohtia sekä tarkistivat erilaisia yksittäisiä asioita. Työryhmässä oli edustettuna Tekniikan Sanastokeskuksen lisäksi seuraavat organisaatiot: Tele, Yleisradio, Telenokia, Helsingin Puhelinyhdistys, Teknillinen korkeakoulu, Puhelinlaitosten Liitto, Tiedonsiirron yhteistyöelin sekä Sähköinsinööriliitto. Määritelmät ja selitteet sekä sanaston esi- ja välipuheet käänsi ruotsiksi ns. alityöryhmä, johon kuuluivat äidinkieleltään ruotsinkieliset työryhmän jäsenet.

Viime vuosina TSK:ssa on alettu suosia terminologikeskeisempää työskentelymallia. Siinä yhä suurempi vas-

tuu työstä on terminologilla: hän muotoilee sanaston hyvinkin pitkälle ja hyväksyttää ratkaisunsa asiantuntijoilla, jotka näin voivat valvoa, ettei sanasto sisällä asiavirheitä. Tällä menetelmällä voidaan säästää alan asiantuntijoiden työaikaa paljonkin verrattuna telesanastoprojektin melko asiantuntijapainotteiseen työtapaan. Se tietenkin edellyttää terminologilta entistä syvällisempää perehtymistä käsiteltävään aiheeseen.

Mikä oli työssä vaikeinta?

Kärjistäen voisi ensin todeta, ettei helpoista asioista sanastoja tarvitse tehdä. Sanastonteko on yleisesti ottaen vaikeinta silloin, kun käytettävissä olevat tietolähteet, ihmisasiantuntijat mukaan lukien, eivät riitä esimerkiksi sen selvittämiseksi, mikä on tietyn käsitteen sisältö. Käsiteanalyysi ja siihen pohjautuva määritelmien teko on eräänlaista palapeliä, joka edellyttää, että palat ovat olemassa. Kun eri tiedot näyttävät - ainakin aluksi - keskenään ristiriitaisilta, niitä on sovittava yhteen. Telesanastossakin oli joidenkin käsitteiden sisällön selvittäminen ja rajaaminen hyvin vaikeaa.

Toinen ajoittain esiintynyt ongelma oli termien ja käsitteiden erottaminen toisistaan. Terminologiassahan käsite on tietty ajattelun elementti, jolla on tietty sisältö, ja termi on käsitteen nimitys. Telesanastoaikin tehtäessä oli hetkittäin kiusaus arvioida asioita liian paljon pelkän termin perusteella. Esimerkiksi termivastaineita haettaessa tuijotetaan helposti aivan liian paljon pelkkään termin vastavuuteen, mikä voi pahimmillaan johtaa täysin väärin johtopäätöksiin.

Termit "häiritsivät" myös silloin, kun käsitteille haettiin sisältöä. Lähtökohtanaan ei saa olla terminä käytettävän sanan eri merkitysten etsiminen ja tulokintamahdollisuuksien niputtaminen, vaan selkeän erikoisalalla käytettävän käsitteen kuvaaminen. Käsitettä ei siis pidä muodostaa termin avulla, vaan pikemminkin on valittava käsitteelle

sellainen termi, joka kuvaa sen sisällön riittävän hyvin.

Aiheuttiko terminologisten menetelmien käyttö työryhmälle ylimääräistä päänvaivaa?

Uskoisin, että ainakin pääosa työryhmästä piti esimerkiksi terminologisen käsiteanalyysin käyttämistä tarpeellisena ja opettavaisena. Varsinkin työn viimeistelyvaiheessa tuli selvästi se vaikutelma, että juuri käsiteanalyysin ansioista päästiin monessa kohtaa paljon selkeämpiin määritelmiin kuin muutoin olisi ollut mahdollista.

Projektin alussa työryhmälle pidettiin puolen päivän perehdytystilaisuus terminologian periaatteisiin. Muutamat ryhmän jäsenet olivat tilaisuudesta poissa ja jotkut tulivat mukaan projektiin vasta myöhemmin. Projektin aikana perehdyttämisen merkitys korostui voimakkaasti: ne asiantuntijat, joille terminologiset menetelmät olivat edes pinnallisesti tuttuja, pystyivät muita sujuvammin tarkastelemaan esimerkiksi kaavioina esitettyjä käsitejärjestelmiä. Muut joutuivat opettelemaan niissä käytettyjä merkintätapoja työryhmän kokouksissa, jolloin itse asian tutkiminen oli vaikeampaa. Projektin loppuvaiheessa ongelma alkoi väistyä.

Mihin perustuvat termien käyttöä koskevat suositukset?

Sanastolla pyritään mm. telealan viestinnän selkeyttämiseen. Tätä tarkoitusta palvelee ensinnäkin se, että käsiteanalyysin perusteella voidaan osoittaa, mitkä termit ylipäänsä viittaavat samaan ja mitkä eri käsitteisiin. Termisuositukset ovat ikään kuin toinen askel: olisi hyvä, että kaikki puhuisivat samoilla termeillä. Telesanaston termisuosituksissa pääperiaatteena on ollut termien vakiintuneisuus. Samalla on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon aiemmat suositukset - esimerkiksi suomen kielen lautakunnan päätökset, kielitoimiston suositukset ja standardit.

Suurin merkitys suosituksilla on silloin, kun käsite on uusi tai useita vaihtoehtoisia termejä on tasavahvoina käytössä. Tällöin suosituksella ehdotetaan tietyn termin ottamista ensisijaiseksi. Aivan uusiakin termejä Telesanastossa on, esimerkiksi *osoitemaapalvelu* (en *country direct*), joka on vasta viime vuosina käyttöön otettu vastapuhelun muoto. Aika näyttää, hyväksyykö yleinen kielenkäyttö ehdotukset ja suositukset.

Telesanastossa on termivastineita kaikkiaan neljällä kielellä: ruotsiksi, englanniksi, saksaksi ja ranskaksi. Miten vastineet kerättiin?

Osa vastineista saatiin ikään kuin itsestään jo työn alkuvaiheissa käytetystä lähdeaineistosta. Samoin määritelmien laadintavaiheessa eräiltä työryhmän jäseniltä saatiin runsaasti tietoa vastineista. Systemaattinen erikielisten vastineiden keruu tehtiin TSK:ssa vuoden 1990 aikana parissa kolmessa vaiheessa, joihin osallistui useita henkilöitä. Lisäksi lausuntokierrosten yhteydessä saatiin sekä palautetta että täydentäviä tietoja vastineista.

Valmiista sanastosta näyttää yhä puuttuvan vastineita muilla kielillä. Jääkö työ kesken, vai mistä tämä johtuu?

Tietynkielisten vastineiden puuttumiseen eräiden käsitteiden osalta on montakin syytä. Ensinnäkin muutamat käsitteet ovat sidoksissa suomalaisiin järjestelmiin tai telehallintoon, eikä vastineita ole olemassa kuin ruotsiksi ja ehkä englanniksi.

Toinen syy on tietenkin se, että riittävän luotettavaa tietoa vastineista ei ole saatu. Niukimmin oli käytettävissä saksankielistä aineistoa. Kaikki vastinetiedot on pyritty tarkistamaan useasta lähteestä, eikä epävarmoja ole liitetty sanastoon, vaikka ne työn aikana ja esimerkiksi lausuntovedoksissa ovatkin voineet olla esillä.

Luotettavien ja täsmällisten termivastineiden löytäminen on vaikeampaa kuin äkkipäätä uskoisi. Terminologisessa työssä on ratkaisevaa, että vastine todella viittaa siihen käsitteeseen, joka määritelmässä on kuvattu. Vastineiden määrässä sen sijaan ei edes yritetä kilpaila sanakirjojen kanssa. Usein vastine-ehdokkaiksi löydetään vain likimain oikeita ilmauksia. Tällaisiakin Telesanastossa on toki mukana ja ne on merkitty tietyllä tavalla, jotta lukijakin huomaisi olla kriittinen.

Vastineiden keruussa on oltava hyvin kriittinen. Läheskään kaikki vastineelta näyttävät sanat eivät ole oikein. On esimerkiksi syytä olla varovainen ranskalaisten kirjoittaman englannin kanssa, sillä se voi olla pelkkä kömpelö käännöslaina alunperin ranskankielisestä ilmauksesta. Sanojen kirjoitusmuoto on myös aina tarkistettava. Telesanastossa paras esimerkki tästä oli aukikirjoitetun muodon etsiminen lyhenteelle *RACE*, joka tarkoittaa Euroopan yhteisön tutkimus- ja kehitysohjelmaa telealalle. Eri lähteistä löydettiin löydettiin viisi eri kirjoitusmuotoa, jotka kyllä ilmaisivat asian, mutta poikkesivat toisistaan pienissä yksityiskohdissa. Ne olivat

- 1) Research & Development of Advanced Communications in Europe
  - 2) Research on Advanced Communications technologies for Europe
  - 3) Research Programme in Advanced Communications for Europe
  - 4) Research and Development in Advanced Communication for Europe
  - 5) Research & Development Programme in Advanced Communications Technologies for Europe.
- Viimeistelyvaiheessa saatiin onneksi käsiin myös *RACE*-ohjelman alkuperäisiä lomakkeita. Niissä esiintyvä teksti
- 6) Research and Development in Advanced Communications Technologies in Europe

poikkeaa kaikista edellä esitetyistä tarjokkaista.

Miten Telesanastoa ylläpidetään tai laajennetaan?

Kirjamuotoisena julkaisuna Telesanasto ei todennäköisesti muutu ainakaan muutamaan vuoteen. Mahdollisesti uusissa painoksissa otetaan kuitenkin huomioon projektin jälkeen saadut tiedot esimerkiksi termivastineista. Sanaston perusteellinen tarkistaminen lienee ajankohtaista noin viiden vuoden kuluttua, mutta sen tarkemmin tarvetta ei voi vielä ennustaa.

Sähköisessä muodossa sanaston ylläpito ja uudistaminen on joustavampaa. Telesanasto on tallennettu TEPA-termipankkiin ja sisältynee myös seuraavaan TERMDOK-CD-ROM:iin. Varsinainen aineiston päivitys tehdään joko TEPA-tiedostoihin tai TSK:n sisäisessä käytössä oleviin versioihin, joihin on tallennettu paljon myös luonteeltaan epävarmaa tai epätarkkaa tietoa.

Telesanasto on siis käytettävissä myös sähköisesti ainakin TEPAN kautta. Voiko sitä ostaa levykkeelle tai nauhalle tallennettuna tiedostona?

TSK:ssa on jo pitkään suunniteltu sanastojen tai jopa laajan termipankin julkaisemista mikrotietokoneille sopivassa sähköisessä muodossa. Jarruna on tähän asti ollut sopivan ohjelmistoratkaisun löytäminen, sillä sanastojen jakelua paljaina tekstitiedostoina ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi.

Viime vuonna hahmottui erääksi ratkaisuksi hypertekstijärjestelmien hyväksikäyttö sanastojen esittämisessä. Ensimmäistä hypersanaston prototyyppiä esiteltiinkin ensin pohjoismaisella terminologian tutkijakurssilla ja sen jälkeen muissakin yhteyksissä. Talven myötä ajatus on kypsynyt ja nyt juuri Telesanastosta näyttää tulevan lähtölaukaus uudelle tuotteelle, hypertekstityyppiselle termipankille. Mikrotietokoneille soveltuva hypertermipankki tullaan näillä näkymin esittelemään jo huhtikuun lopussa Nordterm-päivillä.

Oliko Telesanastoprojekti kannattava hanke?

Tähän voisi vastata moneltakin kannalta ja moni muukin kuin minä. Minulle se on merkinnyt kiinnostavaa työrupeamaa ja sen myötä olen oppinut paljon. Projektista saadut kokemukset vaikuttavat ilman muuta myös uusien sanastoprojektien suunnitteluun TSK:ssa. Virheitäkin on tehty ja niistä otetaan opiksi.

Telesanastoprojekti ei ole ollut TSK:lle mikään rahasampo. TSK:han ei edes pyri projekteillaan suuriin voittoihin, vaan rahoitusta kootaan kulujen verran. Kulut muodostuvat lähes kokonaan työkustannuksista. En ole vielä nähnyt telesanastoprojektin lopullisia kululaskelmia, mutta arvelisin, että tulot ja menot ovat varsin tarkkaan samansuuruiset.

Projektiin osallistuneet yritykset eivät tietävästi ole eritelleet kulujaan, paitsi siltä osin kuin ne antoivat rahallista tukeaan työtä varten. Sekä projektin rahoituksen onnistuminen että työryhmän ja muiden avustajien työnä saatu panos osoittavat, että Telesanaston laa-
timista on pidetty tärkeänä. Samaa osoittavat tiedot sanaston kysynnästä: koko 3000 kappaleen ensimmäinen painos myytiin loppuun jo ennen varsinaisen markkinoinnin alkua, ja toisen painoksen painaminen jouduttiin aloittamaan heti ensimmäisen valmistuttua. Se on kannustava osoitus siitä, että työ on tehty tarpeeseen.

Miten Telesanaston voi hankkia ja paljonko se maksaa?

Telesanaston myynnistä vastaa Puhe-
linlaitosten Liitto r.y., Sinebrychoffinkatu 11, 00120 HELSINKI, puh. (90) 602 200, telekopionumero (90) 605 531. Se toimittaa sanastoa myös kirjakauppojen myytäväksi. Sanasto maksaa vain 36 mk ja paljousalennuksiakin kuulemma myönnetään.

Etätyö, teletyö vai lähityö?

Termi *etätyö* on jo melko vakiintunut suomalaisessa kielenkäytössä merkitsemään työskentelyä perinteisen toimiston ulkopuolella joko kotona tai lähellä kotia. Sen pahin kilpailija on tähän asti ollut *teletyö*, joka on kuitenkin merkitykseltään epäselvempi, sillä se vie ajatukset herkästi esimerkiksi teleteknisten tuotteiden asentajien ja korjaajien sekä muiden ns. teletyöntekijöiden tekemiin töihin. Melko lailla samoin perustein on ruotsin kielessäkin suosittu molemmin puolin Pohjanlahtea käytettäväksi termiä *distansarbete* sen kanssa kilpailevien termien *telearbete* ja *telejobb* sijasta.

Käyttöön on tullut kuitenkin myös termi *lähityö*, joka äkkilukemalta vaikuttaa *etätyön* vastakohdalta. Tätä termiä on julkisuudessa kannattanut muun muassa Posti- ja telelaitoksen pääjohtaja *Pekka Vennamo*. Aivan vastaavanlainen termi on syntynyt myös ruotsinkielisten keskuudessa; kuuleman mukaan varsinkin Pietarsaaren seudulla käytetään nimitystä *närjobb*. Selvästikin asiaa on ajateltu eri näkökulmista: *etätyön* kannattajien näkökulma on ollut se, että työtä tehdään etäällä työnantajan varsinaisesta toimipaikasta, kun taas *lähityön* kannattajat ovat halunneet korostaa, että työtä tehdään lähellä työntekijän kotia. Tarkoite on kuitenkin aivan sama.

Vaikka kaikilla kolmella suomenkielisellä termillä, samoin kuin ruotsinkielisillä vastineillakin, on omat hyvät puolensa ja myös omat kannattajansa, *etätyö* tuntuu kuitenkin siinä määrin vakiintuneelta, ettei sitä pitäisi ainakaan kovin kevein perustein syrjäyttää. Lisäksi kieleen on vakiintunut jo aiemmin *etä*-alkuisia kotona tai lähellä kotia tapahtuvaa toimintaa merkitseviä yhdyssanoja kuten *etäopetus* ja *etäopiskelu*, jotka antavat taustatukea myös *etätyölle*.

etätyö; mieluummin kuin: teletyö, lähityö

sv	distansarbete <i>n</i> ; mieluummin kuin: närjobb <i>n</i> , telearbete <i>n</i> , telejobb <i>n</i>
da	distancearbejde <i>n</i>
no	fjernarbeid <i>n</i>
is	fjarvinnsla <i>f</i>
en	telecommuting; mieluummin kuin: telework, remote work

työ, jota tehdään enimmäkseen kotona tai kodin lähellä sijaitsevassa paikassa, joka ei ole työnantajan varsinainen toimipaikka

Etätyössä käytetään tavallista enemmän hyväksi teleteknisiä apuvälineitä, esimerkiksi puhelinta, telekopiointia ja modeemyhteyksiä.

SAMMANDRAG

Miniordlista om målningsfärger

Detta nummers miniordlista behandlar målningsfärger. I miniordlistan på sidan 3 ingår ett begreppssystem samt termer på finska, svenska, engelska och tyska.

Plock ur termtjänsten

Denna gång redogör vi för skillnaden mellan finskans 'diopteri' (*diopter*) och 'dioptria' (*dioptri*), ger motsvarigheter för finskans *harmaatuonti* (*parallelimport*) och klargör innehållet hos begreppet 'langinpunonta'. Vi behandlar också några nya termer som lagstiftningen fört med sig, bl.a. *pysäköintikiikko* (*parke-ringsskiva*) och *suojauskemikaali* (*skyddskemikalie*) samt diskuterar olika benämningar på en figur där en cirkel har indelats i olika stora sektorer (*cirkeldiagramm*, *sektordiagramm*, *tårta*, *paj*). Till sist behandlar vi den engelska förkortningen CB. (s. 7)

Boknytt

Tekniska nomenklaturcentralen har gett ut en *Svensk-engelsk byggordbok*, som innehåller sammanlagt 12 000 termer med engelska motsvarigheter inom byggande, anläggning, installation, kommunalteknik och samhällsplanering. Från varje term finns hänvisning till respektive ursprungsdokument (bl.a. tidigare utgivna TNC-ordlistor) där det finns definition eller närmare förklaring. I samband med den svenska byggord-

boken presenteras också en rysk ordbok från samma bransch. Ordboken utkom 1986 under namnet *Terminologicheskij slovar' po stroitel'stvu na 12 jazykah* (*Dictionary of Building terms*) och den innehåller 5 300 ryska byggtermer med definitioner på ryska samt motsvarigheter på 11 språk. (s. 9)

Nordterm i Finland

TSK och samarbetsorganisationen *Nordterm* arrangerar Nordterm-dagar i april. Dagarna består av Nordterms möten och ett terminologisymposium. I samband med dagarna hålls också *Centralen för Teknisk Terminologi r.f.s* årsmöte. Detta nummer innehåller ett preliminärt program (s. 10) och en anmälningsblankett (s. 19).

Teleordlistan färdig

Teleordlisteprojektet som påbörjades år 1988 avslutades i början av detta år och den färdiga teleordlistan kom från tryckeriet i slutet av februari. På sidan 13 finns en intervju med projektgruppens sekreterare terminolog *Olli Nykänens* som berättar om projektets förlopp.

Distansarbete, telearbete eller närjobb?

På sidan 17 diskuteras den riktiga finsk- och svenskspråkiga benämningen för sådant arbete där arbetstagaren arbetar hemma eller nära sitt hem men samtidigt står i förbindelse med arbetsgivaren.

NORDTERM-SYMPOSIUMI
26.-27.4.1991
Kaupunkiopisto
Tyrskyvuori 4, 02320 Espoo
puh. 802 91

ILMOITTAUTUMISLOMAKE

Ilmoittaudun Kaupunkiopistolla 26.-27.4.1991 järjestettävään
Nordterm-symposiumiin

Nimi: _____

Työnantaja: _____

Osoite: _____

_____

Puhelin: _____ Telekopio: _____

Osallistumismaksu 250 mk

- Osallistun lauantaina 27.4. järjestettävään retkeen
Hinta: 350 mk

Varaan Kaupunkiopistolta

- yhden hengen huoneen 390 mk/yö
 kahden hengen huoneen 250 mk/hlö/yö

Saapumispäivä _____ Lähtöpäivä _____

- majoitun muualle

Symposiumin ja retken osallistumismaksut maksetaan TSK:n tilille PSP Helsinki
1178 18-0 (tilisiirtoon merkintä NORDTERM-symposiumi 1991)

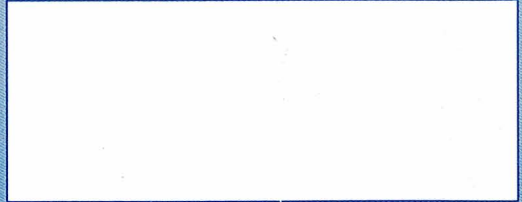
Olen / en ole vielä maksanut osallistumismaksuja yllämainitulle tilille

Ilmoittautumislomake palautetaan 12.4.1991 mennessä osoitteella:
Tekniikan Sanastokeskus
Sörnäisten rantatie 25
00500 Helsinki
(puh. 731 5205)

00430/14

TEKNIKAN SANASTOKESKUS RY (TSK) CENTRALEN FÖR TEKNISK TERMINOLOGI RF

TSKn ensisijaisena tehtävänä on saada aikaan suomen- ja ruotsinkielisiä tekniikan alojen sanastoja.

TSK on perustettu 1974, ja sen jäseninä on teollisuus- ja liikelaitoksia, käännöstoimistoja ja aatteellisia yhdistyksiä.

TSK toimii yhteistyössä Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen kanssa.

TSKn sanastotyön päämuotoja ovat osallistuminen sanastoryhmien työskentelyyn, sanastoluettelot, termipankki ja termipalvelu.

TSK julkaisee erikoisalojen sanastoja ja sanaluetteloita. Nämä tallennetaan myös suoraikäyttöiseen termipankkiin TEPAan.

TSKn kirjastossa on tekniikan ja lähialojen sanastoja, käsikirjoituksia, yritysten ja laistosten sanastoja sekä koti- ja ulkomaisia sanastostandardeja.

TOIMISTO JA KIRJASTO:

Sörnäisten rantatie 25 (6 krs.)

00500 Helsinki

puh. (90) 731 5205, (90) 731 5206

Avoinna klo 8.00—16.15

(kesäisin 8.00—15.15)

Termipalvelu klo 9.00—11.00

puh. (90) 738 831

Jäsenten termipalvelu ja maksullinen termipalvelu klo 10.00—14.00

puh. (90) 735 568

ISSN 0358-7517